

Stakeholdersbijeenkomst

MooiSticht

12 April 2017

Welke rol is weggelegd voor MooiSticht?
Waar wil zij heen?

Deze vragen en meer werden besproken tijdens een stakeholdersbijeenkomst op 12 april in Oud Amelisweerd.

INTRODUCTIE: OMGEVINGSWET

Sinds 1 juli 2016 is de Erfgoedwet van kracht en bestaat de Monumentenwet anno 1988 niet meer. Zaken omtrent duiding van cultureel erfgoed in de fysieke leefomgeving horen nu bij de Erfgoedwet; andersoortige zaken relaterend aan fysieke leefomgeving vallen onder de Omgevingswet. De Omgevingswet treedt officieel in werking in het voorjaar van 2019. Wat houdt dit concreet in?

Geertje Korf over de Omgevingswet

De Omgevingswet heeft twee belangrijke maatschappelijke pijlers. Enerzijds richt zij zich op het bewerkstelligen van een veilige, gezonde leefomgeving en goede omgevingskwaliteit. Anderzijds richt zij zich op het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van fysieke ruimte, om maatschappelijke behoeften in te vullen. Haar uitgangspunten zijn: meer vrijheid en ruimte, meer initiatieven, minder regels, meer flexibiliteit, meer anticipatie en lokaal maatwerk. Vertrouwen is hierbij het fundament.

VERANDERING

De Toelatingsplanologie maakt plaats voor een Uitnodigingsplanologie, waarbij burgerinitiatieven meer worden gestimuleerd. Meer zelfstandigheid, minder regels en eisen. Voor gemeenten veranderen daardoor een aantal zaken concreet. Zo wordt de gemeentelijke monumentenverordening onderdeel van het omgevingsplan, moet een omgevingsvisie worden opgesteld en een adviescommissie worden aangesteld. Daarnaast wordt het begrip 'omgeving van monument' uitgebreid. Straks is meer bescherming mogelijk van o.a. het interieur en groen en kan men punitieve sancties geven.

Omgevingskwaliteit gaat over het welbevinden van mensen, aldus Janos Boros van het Gelders Genootschap. Het handhaven van kwaliteit, dan wel het genereren ervan, is een mooie lat wanneer je nadenkt over de implementatie van de OW. Winston Churchill verwoordde dit mooi:

*"We shape our buildings, and afterwards,
our buildings shape us".
- W. Churchill.*

KANSEN & MOGELIJKHEDEN

Om de implementatie van de Omgevingswet te vergemakkelijken, is een constructieve houding wenselijk. Een paar suggesties zijn: benader het geheel als een proces, ga samen voor hoge kwaliteit, bouw voort op goede voorbeelden en denk in (verschillende) rollen. De relaties tussen instanties zullen namelijk veranderen. In relatie tot Omgevingskwaliteit biedt de Omgevingswet (&visie) een aantal kansen. Zo begint het bij ambities en het maken van integrale afwegingen. Het gros valt of staat bij samenwerking tussen stakeholders. Met betrekking tot het Omgevingsplan zijn er ook een aantal kansen te destilleren. Het plan is een kerninstrument voor behoud van cultureel erfgoed. In het type regels kan men differentiëren, met de nodige afwegingsruimte voor afwijking. Ook zijn er procesregels voor (openbare) kwaliteitsgesprekken.

OMGEVINGSPLAN

De basis van kwaliteit ligt in gedeelde zorg. Het draait om het Omgevingsplan, maar diens invloed kan in feite niet los worden gezien van de omgevingsvisie en werkprocessen. Zie dit ook bijvoorbeeld door de ogen van de initiatiefnemer. Een aantal belangrijke principes van het Omgevingsplan: het is er vóór en dóór mensen. Het brengt publieke en private belangen samen. Ook is het vergunningsstelsel afgestemd op de publieke betekenis van initiatieven. Los van alle perspectieven, mogelijkheden en kansen is het belangrijk om de ambacht en passie van betrokkenen niet te vergeten. Het is en blijft mensenwerk.

Het bleef vanmiddag niet bij theorie. Aan de hand van een aantal stellingen ging men met elkaar in gesprek.

AMBITIE

Het merendeel van de deelnemers vond dat Omgevingskwaliteit alles met ambitie te maken heeft. MooiSticht mag wat betreft de aanwezigen daarbij de grote broek aantrekken. Zij is er, of zou er bij uitstek moeten zijn voor de burger. De burger maakt immers gebruik van ruimtelijke omgeving en kwaliteit. Daarbij werd de wens uitgesproken dat de burger in de toekomst meer mag ervaren dat MooiSticht naast haar staat.

BURGERPARTICIPATIE

Burgerparticipatie werd benoemd als een kans voor MooiSticht. Zij is nodig voor draagvlak, een rechtvaardiging van het wat en waarom MooiSticht doet. Daarbij moet wel gewaakt worden voor verwarring van burgerparticipatie met consensusverplichting. Participatie moet gericht zijn op het kunnen uitleggen van beweegredenen voor beslissingen.

DE ROL VAN...

De vraag welke rol MooiSticht in zou moeten / kunnen nemen was lastig te beantwoorden. Sommigen zagen een rol weggelegd als partner:

“Partner zijn is meer van deze tijd. Het spreekt van gelijkwaardigheid.”

Anderen sprak de rol van adviseur aan:

“Als externe adviseur kun je sneller afwijken. Een andere mening innemen.”

Of een combinatie:

“Wees adviseur om een mening te geven, partner om er samen uit te komen.”

Welke rol uiteindelijk het best past zal per situatie en perspectief verschillend zijn. Zeker is dat men MooiSticht graag wat meer aan het begin van het planproces ziet. Als inspirerende factor. Haar focus hoeft zich daarmee niet te beperken tot één kennisvlak als het gaat om de OW. Haar brede kennis maakt dat er breder naar een onderwerp gekeken kan worden. Een mooie ambitie voor MooiSticht zou zijn om een Voorbeeldrol na te streven. Als verbindende schakel.

CONCLUSIES

De bijeenkomst benadrukt de zoektocht naar de precieze (toekomstige) rol voor MooiSticht. In de woorden van Directeur Anthony Tom: “MooiSticht heeft nu een wettelijke toezicht taak. De laatste jaren gaan we steeds meer richting keukentafelgesprekken met een rol in het vooroverleg. Het veld verandert, door de OW nog sterker. Soms zullen we meer coach zijn, soms inspirator. Ik sluit graag af met de woorden waarmee ik ook opende: ik ervaar ons vaak als het kraakbeen.”

Er spelen belangen van diverse stakeholders in relatie tot ruimtelijke kwaliteit. Juist op dat vlak kan MooiSticht verbinden en het verhaal vertellen.

De brede kennis en professionaliteit van MooiSticht op het gebied van architectuur, wegenbouw en landschap worden gewaardeerd. Deze bieden in de ogen van de aanwezigen mogelijkheid tot uitbouwen. De rol die MooiSticht in de toekomst inneemt, zal wat betreft de aanwezigen per situatie of perspectief verschillen. Er zal meer geschakeld moeten worden. De kernwaarden *Onafhankelijkheid* en *deskundigheid* zijn en blijven daarbij belangrijk. Eén aandachtspunt staat als een paal boven water: laten we onze burgers, Nederlanders, meer betrekken in het verhaal. Dat zij de rol(len) en potentie van MooiSticht beter gaan zien. MooiSticht is er immers vóór de burger.